

The Relationship between Personality Traits and Addiction Tendency: The Mediating Role of Emotion Regulation Strategies

Shekoofeh Dadfarnia¹, Arefeh Mahdiye², Kosar Dadkhah³, Fatemeh Seyfi Kashani⁴

1. (Corresponding author), PhD of clinical psychology, Assistant Professor, Department of Psychology & Educational Sciences, Yazd University, Yazd, Iran.
Sh.dadfarnia@yazd.ac.ir, ORCID: 0000-0002-9414-0586.
2. M.A of General Psychology, Department of Psychology & Educational Sciences, Yazd University, Yazd, Iran.
A.mahdiye356@gmail.com
3. B.A of psychology, Department of Psychology & Educational Sciences, Yazd University, Yazd, Iran.
Kousardakhah@gmail.com
4. M.A of General Psychology, Department of Psychology & Educational Sciences, Yazd University, Yazd, Iran.
Fatemehseyfi97@gmail.com

ABSTRACT

Received: 12/07/2023 - Accepted: 22/09/2024

Aim: The aim of this study was to determine the relationship between personality traits and the tendency to addiction with the mediation of emotion regulation in Yazd University students. **Methods:** The study employed descriptive-correlational methodology. The population included all students of Yazd University in the first half of the 1401–1402 academic year, from whom 210 people were selected through available sampling method. Data was collected using the Cognitive Emotion Regulation Questionnaire (2001), Five Personality Factors NEO short form (1992), and Addiction Tendency (1992). The data were analyzed through path analysis using SPSS software (version 25) and PLS version 3. **Results:** The proposed model had a good fit. The findings indicated that the direct effect of neurotic personality traits on addiction tendency ($p=0.00$, $\beta=0.30$) was positive and significant, while the direct effects of extraverted personality traits ($p=0.00$, $\beta=-0.32$) and conscientiousness ($p=0.00$, $\beta=-0.24$) on addiction tendency were negative and significant. However, no significant direct effect was found between the agreeableness personality trait ($p=0.09$, $\beta=-0.11$) and addiction tendency. Additionally, the direct effect of neuroticism on maladaptive strategies ($p=0.00$, $\beta=0.47$) and the direct effects of extraversion ($p=0.00$, $\beta=0.43$) and conscientiousness ($p=0.01$, $\beta=0.18$) on adaptive strategies were significant. While there was a significant relationship between maladaptive strategies and addiction tendency ($p=0.00$, $\beta=0.17$), the direct effect of adaptive strategies on addiction tendency ($p=0.06$, $\beta=0.12$) was not significant. Furthermore, the indirect path of the neurotic personality trait on addiction tendency through the mediating role of maladaptive strategies ($p = 0.00$, $\beta = 0.09$) was significant. **Conclusion:** The results showed that personality trait as an independent variable and emotion regulation as a mediating variable is an important factor in predicting the tendency to addiction, which can be useful in planning preventive interventions and training workshops in the field of managing and controlling emotion regulation strategies.

Keywords: Personality traits, addiction tendency, emotion regulation, mediating role, maladaptive strategies

رابطه ویژگی‌های شخصیتی و گرایش به اعتیاد: نقش میانجی راهبردهای تنظیم هیجان

شکوفه دادفرنیاء^۱، عارفه مهدیه^۲، کوثر دادخواه^۳، فاطمه سیفی کاشانی^۴

۱. (نویسنده مسئول)، دکتری روان‌شناسی بالینی، استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران. Sh.dadfarnia@yazd.ac.ir
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران. a.mahdiye356@gmail.com
۳. کارشناسی روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران. kousardakhah@gmail.com
۴. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران. fatemehseyfi97@gmail.com

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه ویژگی‌های شخصیتی و گرایش به اعتیاد با میانجی‌گری تنظیم هیجان در دانشجویان دانشگاه یزد انجام شد.

روش: روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود و جامعه آماری شامل تمامی دانشجویان دانشگاه یزد در نیم‌سال اول تحصیلی سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بود که از بین آن‌ها ۲۱۰ نفر به شیوه نمونه‌گیری دردسترس انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های پنج‌عاملی شخصیت NEO فرم کوتاه (مک‌کری و کاستا، ۱۹۹۲)، تنظیم شناختی هیجان (گارفنسکی و همکاران، ۲۰۰۱) و گرایش به اعتیاد (وید و بوچر، ۱۹۹۲) استفاده شد. داده‌ها با تحلیل مسیر و نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۴ و PLS نسخه ۳/۳ تحلیل شدند.

یافته‌ها: مدل پیشنهادی برازش مطلوبی داشت. یافته‌ها نشان داد که اثر مستقیم ویژگی شخصیتی روان‌رنجوری بر گرایش به اعتیاد ($\beta=0.30$, $p=0.00$) مثبت و معنادار و اثرات مستقیم ویژگی‌های شخصیتی بیرون‌گرا ($\beta=-0.32$, $p=0.00$) و وجدان‌گرایی ($\beta=-0.24$, $p=0.00$) بر گرایش به اعتیاد منفی و معنادار بود، اما بین ویژگی شخصیتی توافق‌پذیری ($\beta=-0.11$, $p=0.09$) با گرایش به اعتیاد اثر مستقیم و معناداری یافت نشد. همچنین اثر مستقیم روان‌رنجوری با راهبردهای ناسازگارانه ($\beta=0.47$, $p=0.00$) و اثرات مستقیم بیرون‌گرا ($\beta=0.43$, $p=0.00$) و وجدان‌گرایی ($\beta=0.18$, $p=0.01$) با راهبردهای سازگارانه معنادار بود. درحالی‌که بین راهبردهای ناسازگارانه با گرایش به اعتیاد ($\beta=0.17$, $p=0.00$) رابطه معناداری وجود داشت، اثر مستقیم راهبردهای سازگارانه بر گرایش به اعتیاد ($\beta=0.12$, $p=0.06$) معنادار نشد. همچنین مسیر غیرمستقیم ویژگی شخصیتی روان‌رنجوری بر گرایش به اعتیاد با نقش واسطه‌ای راهبرد ناسازگارانه ($\beta=0.09$, $p=0.00$) معنادار شد.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد ویژگی شخصیتی به عنوان متغیر مستقل و تنظیم هیجان به عنوان متغیر میانجی، عامل مهمی در پیش‌بینی گرایش به اعتیاد است که می‌تواند در طرح‌ریزی مداخلات پیشگیرانه و کارگاه‌های آموزشی در زمینه مدیریت و کنترل راهبردهای تنظیم هیجان مفید واقع گردد.

واژه‌های کلیدی: ویژگی‌های شخصیتی، گرایش به اعتیاد، تنظیم هیجان، میانجی‌گری، راهبردهای ناسازگارانه.

مقدمه

دانشجو همیشه نقش مهمی به عنوان یک عضو فعال، در فعالیت‌ها و ترویج ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی در جامعه داشته است؛ اما امروزه با توجه به فشارهای روزمره و تنش‌های دانشجویی، بسیاری از دانشجویان به جای استفاده از راهبردهای سالم برای مدیریت استرس^۱ و اضطراب^۲، به مصرف مواد مخدر روی می‌آورند این عادت نه تنها به سلامت روانی و جسمی آن‌ها آسیب می‌زند بلکه باعث کاهش عملکرد تحصیلی و اجتماعی آن‌ها نیز می‌شود. به علاوه به دلیل آسیب و عوارض روانی، بهداشتی، جسمانی و همچنین تأثیرات فرهنگی، اخلاقی، سیاسی، اقتصادی، امنیتی، حقوقی و خانوادگی که بر فرد و جامعه می‌گذارد، نگرانی‌های عمومی را افزایش داده است (دیوانی^۳، ۲۰۱۷؛ هرسن، تانر و بیدل^۴، ۲۰۱۱؛ اکبری و ابراهیمی مقدم، ۱۳۹۸). اعتیاد^۵ یکی از مشکلات اساسی و مهم در قشر جوانان، به خصوص دانشجویان است. سازمان بهداشت جهانی، یکی از فجایع چهارگانه‌ی قرن بیست و یکم را مسئله‌ی مواد مخدر که از مسائل مهم و اساسی هست برشمرده است (مک‌وی و بگلی^۶، ۲۰۱۶). معضلی که ارمغان نظام سرمایه‌داری است و در بستر آسیب‌های فردی و خانوادگی روبه‌گسترش است و مرگ سالانه بیش از ۱۱/۸ میلیون نفر در جهان را رقم می‌زند (شرون و کراچاکساد^۷، ۲۰۲۱).

اعتیاد را می‌توان وضعیتی که در اثر تکرار استفاده از مواد طبیعی یا مصنوعی ایجاد می‌شود تعریف کرد که در این حالت فرد در دو بعد جسمانی و روانی به مواد وابستگی

-
1. Stress
 2. Anxiety
 3. Devaney
 4. Hersen, Turner & Beidel
 5. Addiction
 6. McVeigh & Begley
 7. Cheron & Kerchoue d'Exaerde

پیدا کرده و پس از گذر دوره‌ای، قطع این وابستگی دشوار می‌شود (وست و براون^۱، ۲۰۱۳). بُعد جسمی اعتیاد همان پاسخ فیزیولوژیکی به دریافت مواد اعتیادآور و تأثیرات آن بر بدن است و بُعد روانی آن به احساس لذت، سرخوشی بعد از مصرف مواد اشاره دارد (میلر^۲ و همکاران، ۲۰۲۰). اما سوء مصرف مواد عبارت است از الگوی ناسازگارانه مصرف مواد که ظرف یک دوره دوازده ماهه روی داده و با اختلال یا پریشانی شدید و با یک یا چند مورد از نشانه‌هایی همچون ۱. ناتوانی در برآورده کردن تعهدات ۲. مصرف مواد در موقعیت‌هایی که از نظر جسمانی خطرناک هستند ۳. مشکلات قانونی و ۴. مشکلات بین فردی، همراه است. همچنین مفهوم اعتیاد با اصطلاحاتی مانند وابستگی و مصرف نابجا مرتبط بوده و رفتار اعتیادآور شامل مصرف نابجای داروهای روان‌گردان و فعالیت‌هایی می‌شود که به الگوهای افراطی منجر می‌شود (لیدل^۳؛ به نقل از پورعلی و همکاران، ۱۳۹۸).

طی چند دهه گذشته پدیده‌ی اعتیاد و گرایش به آن و سوء مصرف مواد مخدر به دلایل متعدد در سراسر جهان افزایش یافته است (کالدگ، ساتلر^۴ و همکاران، ۲۰۲۰). از این رو شواهد زیادی نشان دادند که عوامل متفاوت در زمینه سوء مصرف مواد چون روانی، اجتماعی، فرهنگی و ژنتیک دخیل هستند (کاپلان و سادوک، ۲۰۰۳). از جمله پژوهش‌ها؛ پژوهش حبیبی و همکاران (۱۴۰۱)، که عوامل موثر در گرایش جوانان به اعتیاد را نقش موثر خویشاوندان، جو ناکارآمد خانواده، تسهیلگری جامعه، ضعف مهارت‌های ارتباطی، تلقی جذابیت رفتاری و ... دانستند. لاسپادا^۵ و همکاران (۲۰۲۰)، نیز در پژوهش خود مشارکت مکرر در فعالیت‌های هیجان‌طلبی و ضداجتماعی و ریسک‌پذیری بالا را با افزایش آمادگی به اعتیاد و ویژگی‌های شخصیتی چون توافق‌پذیری و وظیفه‌شناسی

1. West & Brown
2. Miller, Kiversteinb & Rietvel
3. Liddle
4. Colledge, Sattler & et al
5. LaSpada

بالا را در کاهش آمادگی به اعتیاد نشان دادند. همچنین یافته‌های بالینی در کشور نیز بیان‌گر شکل‌گیری گرایش‌های اعتیادگونه متأثر از ویژگی‌های شخصیتی، راهبردهای شناختی تنظیم هیجان، دلبستگی به والدین و سیستم‌های مغزی-رفتاری است (برنا و همکاران، ۱۳۹۵). همچنین در بررسی مطالعات انجام شده شریفی و همکاران (۱۳۹۷)، قاسمی و همکاران (۱۳۹۸) و پورعلی و همکاران (۱۳۹۸)، به نقش عامل‌های ویژگی شخصیتی^۱ و تنظیم هیجان^۲ در افراد اعتیاد و مجرم اشاره شده است.

ویژگی‌های شخصیتی یکی از عوامل مهم در در سبب‌شناسی اختلالات مرتبط با مصرف مواد است (کالیگوری^۳، ۲۰۰۰). به نظر می‌رسد بسیاری از افراد مبتلا به اختلال مصرف مواد، به ویژه جوانان قبل از شروع مصرف به نحوی دارای آسیب‌پذیری شخصیتی برای ابتلا به این اختلال هستند (الوی^۴ و همکاران، ۲۰۲۰). شخصیت یک سازه روان‌شناختی است، که هر یک از رویکردهای روان‌شناختی، تعریف متفاوتی از آن ارائه کرده‌اند. از آن رو که شخصیت، به صفات یا گرایش‌هایی اطلاق می‌شود که به تفاوت‌های فردی در رفتار منجر می‌شود و در شرایط و موقعیت‌های گوناگون از ثبات و تداوم برخوردار است و در بسیاری از موقعیت‌های زندگی فردی و اجتماعی، تعیین‌کننده رفتارهای جاری و آتی افراد است (پلوسی^۵، ۲۰۲۰). از مدل‌های مطرح در بحث شخصیت مدل پنج‌عاملی است که کاستا و مک‌کری^۶ با بهره‌گیری از تحلیل عاملی دریافتند که می‌توان بین تفاوت‌های فردی و ویژگی‌های شخصیتی، پنج بعد مهم را منظور کرد. ویژگی‌های رفتاری روان‌رنجوری^۷، نگران، ناامید، عصبی، بسیار دلشوره‌ای و

-
1. Personality Traits
 2. Emotion Regulation
 3. Caligiuri
 4. Lv & et al
 5. Pelosi
 6. Robert McCrae & Paul Costa
 7. Neuroticism

عامل برون‌گرایی^۱؛ معاشرتی، حراف، لذت‌جو و با محبت، عامل گشودگی به تجربه^۲؛ مبتکر، مستقل، خلاق و شجاع، عامل توافق‌پذیری^۳؛ خوش‌قلب، دلسوز، ساده‌دل و مودب و عامل پنجم وجدان‌گرایی^۴؛ بادقت، قابل‌اعتماد، سخت‌کوش و منظم است. این ابعاد با هم صفات شخصیت مدل پنج‌عاملی را تشکیل می‌دهند که اغلب با عنوان "Big five" به آن اشاره می‌شود (فایست و فایست، ۱۴۰۰). پژوهش‌های متعددی رابطه ویژگی شخصیتی را با عوامل مختلفی چون اعتیاد سنجیدند؛ پژوهش پورعلی و همکاران (۱۳۹۸)، نشان دادند ابعاد شخصیت ۶/۴۴ درصد از واریانس اعتیاد‌پذیری را تبیین می‌کند. همچنین امان‌الهی و همکاران (۱۳۹۲)، نشان دادند که عامل روان‌رنجوری با آمادگی به اعتیاد رابطه مثبت و بین عوامل شخصیتی برون‌گرایی، گشودگی، توافق‌پذیری و وجدانی بودن با آمادگی به اعتیاد رابطه منفی و معناداری وجود دارد.

رابطه ویژگی‌های شخصیتی و گرایش به اعتیاد، یک رابطه خطی نیست و عوامل متعددی در این رابطه تاثیرگذار است؛ پژوهش‌ها نشان می‌دهد ویژگی‌های شخصیتی تاثیر مهمی بر راهبردهای تنظیم هیجان افراد دارد (متیوز و گیلیلند^۵، ۱۹۹۹) و ناتوانی در تنظیم هیجان و یا استفاده ناکارآمد از راهبردهای تنظیم هیجان، نیز می‌تواند افراد را به سمت رفتار پرخطر چون گرایش به اعتیاد سوق دهد (دینگل^۶ و همکاران، ۲۰۱۸). تنظیم هیجان به فرآیندهایی اشاره دارد که فرد از طریق این‌که چگونه هیجان‌ات را تجربه و ابراز می‌کند اثر می‌گذارد (گراس، ۱۹۹۸). در واقع می‌توان این‌گونه بیان کرد که تنظیم شناختی هیجانی، پردازش شناختی فرد در زمان روبه‌رو شدن با رویدادهای ناخوشایند و استرس‌زا

-
1. Extraversion
 2. Openness
 3. Agreeableness
 4. Conscientiousness
 5. Mathews & Gilliland
 6. Dingle & et al

است (گارنفسکی^۱ و همکاران، ۲۰۰۱). بر اساس مدل تنظیم هیجان گراس^۲، افراد در به‌کارگیری فرآیندهای تنظیم هیجانی متفاوت عمل می‌کنند (گراس، ۲۰۰۸)؛ این تفاوت‌های فردی در تنظیم هیجان‌ات مهم است. برای مثال افراد دارای اعتماد به نفس پایین، در برخورد با وقایع سخت زندگی، در نحوه تنظیم هیجان‌ات، ناتوان و به تبع مستعد افزایش افسردگی هستند (برون^۳ و همکاران، ۱۹۸۶). از نمودترین مظاهر تفاوت‌های فردی صفات شخصیت هستند. پژوهش‌های اخیر حاکی از ارتباط مثبت روان‌رنجوری با راهبردهای منفی تنظیم هیجان و ویژگی برون‌گرایی با راهبردهای مثبت تنظیم هیجان بود (دادفرنیا و همکاران، ۱۴۰۲). به‌طورکلی تنظیم شناختی هیجان به دو مولفه‌ی راهبردهای سازگاران و راهبردهای ناسازگاران تقسیم می‌شود. راهبردهای ناسازگاران شامل خودسرزنش‌گری، نشخوارگری، فاجعه‌نمایی و دیگر سرزنش‌گری و راهبردهای سازگاران شامل پذیرش، تمرکز مجدد مثبت، تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی، ارزیابی مجدد مثبت و کم‌اهمیت‌شماری است (گارنفسکی و کرایج^۴، ۲۰۰۶). تنظیم هیجان این توانایی را فراهم می‌کند تا فرد با داوری خود‌پذیرای پیامدهای عاطفی درست و اجتناب از غیر از آن باشد (پولیمنی^۵ و همکاران، ۲۰۱۰). در این راستا، مطالعاتی نشان دادند استفاده از راهبردهای ناسازگاران تنظیم هیجان می‌توانند رفتارهای پرخطر از جمله گرایش به اعتیاد را در افراد پیش‌بینی کند (سپهری و کیانی، ۱۳۹۹؛ قاسمی و همکاران، ۱۳۹۸). همچنین در پژوهشی دیگر نشان دادند راهبردهای سازگاران توانست ۴/۲ درصد از گرایش به اعتیاد را تبیین کند (چوپچیان لنگرودی و زربخش، ۱۳۹۷).

بنابر آن چه گفته شد، پژوهش در زمینه بررسی عوامل مربوط و موثر در گرایش به اعتیاد

1. Garnefski & et al
2. Gross
3. Brown & et al
4. Kraaij
5. Polimeni & et al

می‌تواند نجات بخش و امیدبخش جوامع انسانی درگیر با این آسیب باشد؛ لذا پرداختن به این موضوع از اهمیت زیادی برخوردار است. رابطه ویژگی‌های شخصیتی و گرایش به اعتیاد که در پژوهش‌های گذشته تایید شده است؛ یک رابطه خطی و مستقیم نیست و متغیرهای بسیاری می‌توانند باعث تعدیل این رابطه شوند. یکی از این متغیرهای بسیار مهم، تنظیم هیجان است؛ که به رغم اثرگذاری و اهمیت بالا هیچ پژوهش به نقش واسطه‌ای آن در رابطه با ویژگی‌های شخصیتی و گرایش به اعتیاد نپرداخته است. بنابراین هدف از این پژوهش رسیدن به این سوال بود که آیا ویژگی‌های شخصیتی پنج‌گانه، با میانجی‌گری تنظیم هیجان می‌تواند در گرایش به اعتیاد تاثیرگذار باشد؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش تمامی دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه یزد در نیم سال اول تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند. برای تعیین حداقل حجم نمونه، از روش بارکلای^۱ و همکاران (۱۹۹۵) استفاده شد. با توجه به این فرمول بین ۶۰ تا ۳۰۰ نمونه لازم بود که تعداد ۲۱۰ نفر از رشته‌های تحصیلی متفاوت به روش نمونه‌گیری دردسترس انتخاب شدند و پس از توضیح اهداف پژوهش و رضایت شرکت‌کنندگان، پرسشنامه‌ها به صورت آنلاین در اختیار دانشجویان قرار گرفت و به منظور رعایت اصول اخلاقی به شرکت‌کنندگان درباره محرمانه بودن اطلاعات اطمینان داده شد. معیار ورود در این پژوهش شامل دانشجویان (مشغول به تحصیل در دانشگاه یزد)، دامنه سنی ۱۸ تا ۴۵ سال و تمایل به شرکت در پژوهش و معیار خروج پاسخ ندادن به بیشتر از یک درصد از سوالات در هر پرسشنامه بود. ۴ تا از پرسشنامه‌ها به دلیل ناقص بودن از تحلیل کنار گذاشته شد. سپس به منظور توصیف داده‌ها از آمار توصیفی و برای تحلیل استنباطی داده‌ها از مدل‌سازی معادلات ساختاری و برای انجام آزمون‌های یاد شده از نرم‌افزارهای آماری SPSS و Smart PLS استفاده شد.

1. Barclay & et al

ابزارهای پژوهش

پرسشنامه پنج عاملی شخصیت نئو^۱: پرسشنامه شخصیتی نئو (NEO-FFI) توسط مک کری و کاستا در سال ۱۹۹۲ تدوین شد. این پرسشنامه کوتاه شده پرسشنامه ۲۴۰ سوالی (NEO-PI-R) از آزمون‌های شخصیتی است که شامل ۶۰ ماده است که برای ارزیابی ۵ عامل شخصیت روان‌نژندی، برونگرایی، گشودگی به تجربه، توافق‌پذیری و وجدان‌گرایی به کار می‌رود. در این پرسشنامه برای هر عامل، ۱۲ پرسش به صورت لیکرت پنج درجه‌ای از ۴ (کاملاً موافق) تا ۰ (کاملاً مخالف) وجود دارد و برخی به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. این پرسشنامه در ایران توسط گروسی (۱۳۷۷) هنجاریابی شده است. مک کری و کاستا (۱۹۹۲)، در خصوص فرم کوتاه نشان دادند که همبستگی ۵ زیرمقیاس فرم کوتاه با فرم بلند از ۰/۷۷ تا ۰/۹۲ است و همسانی درونی زیرمقیاس‌های آن در دامنه‌ی ۰/۶۸ تا ۰/۸۶ برآورد شده است. آن‌ها در سال ۲۰۰۴، به منظور بررسی روایی NEO-FFI همزمان از مقیاس NEO-PI-R استفاده کرده و ضریب روایی ۰/۷۵، ۰/۸۰، ۰/۷۴، ۰/۷۱ و ۰/۷۷ را برای عوامل C, A, O, E, N گزارش کردند.

پرسشنامه گرایش به اعتیاد^۲: این پرسشنامه توسط وید و بوچر^۳ (۱۹۹۲) ساخته شد و شامل ۳۶ ماده به علاوه ۵ ماده دروغ‌سنج (سوالات ۱۲، ۱۳، ۱۵، ۲۱ و ۳۳) است. نمره‌گذاری هر سؤال بر روی یک پیوستار از صفر (کاملاً مخالفم) تا ۳ (کاملاً موافقم) است و سوالات ۶، ۱۲، ۱۵ و ۲۱ معکوس نمره‌گذاری می‌شود. برای به دست آوردن نمره کلی پرسشنامه باید مجموع نمرات تک تک سوالات (به جزء مقیاس دروغ‌سنج) را با هم جمع نمود. این نمره دامنه‌ای از ۰ تا ۱۰۸ را خواهد داشت. نمرات بالاتر به منزله آمادگی بیشتر فرد پاسخ‌دهنده برای اعتیاد است. این پرسشنامه توسط زرگر در کشور ایران هنجاریابی شده است. در پژوهش زرگر و همکاران (۱۳۸۱)، جهت محاسبه روایی این

1. NEO- Five Factor Inventory Questionnaire
2. Tendency to Addiction Questionnaire
3. Wade & Butcher

مقیاس از دو روش استفاده شد. در روایی ملاکی، پرسشنامه آمادگی به اعتیاد دو گروه معتاد و غیر معتاد را به خوبی از هم تمیز داده است. روایی ملاکی مقیاس از طریق همبسته کردن با مقیاس ۲۵ ماده‌های فهرست بالینی علائم بالینی ۴۵٪ محاسبه شده است که در سطح ۰۰۱٪ معنادار است. پایایی مقیاس با روش آلفای کرونباخ ۹۵٪ محاسبه شد که در حد مطلوب می‌باشد (زرگر و همکاران، ۱۳۸۷).

پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان^۱ (CERQ): توسط گارنفسکی، کرایچ و اسپنهایون^۲ در سال ۲۰۰۱ در کشور هلند تدوین شده است و دارای دو نسخه انگلیسی و هلندی است. فرم کوتاه این پرسشنامه ۱۸ سوال دارد و شامل ۹ مقیاس است. پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان، راهبردهای تنظیم شناختی هیجان‌ها را در پاسخ به حوادث تهدیدکننده و تنیدگی‌زای زندگی در اندازه‌های پنج درجه‌ای از ۱ (هرگز) تا ۵ (همواره) برحسب ۹ زیرمقیاس می‌سنجد. حداقل و حداکثر نمره در هر زیرمقیاس به ترتیب ۲ و ۱۰ است و نمره بالاتر نشان دهنده استفاده بیشتر فرد از آن راهبرد شناختی محسوب می‌شود. راهبرد شناختی تنظیم هیجان در این پرسشنامه به دو دسته کلی راهبردهای انطباقی (سازش یافته) با زیرمقیاس‌های کم اهمیت شماری، تمرکز مجدد مثبت، ارزیابی مجدد مثبت، پذیرش و تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی و راهبردهای غیرانطباقی (سازش نیافته) با زیرمقیاس‌های خودسرزنشگری، دیگرسرنشگری، تمرکز بر فکر/نشخوارگری و فاجعه‌نمایی تقسیم می‌شوند. پایایی پرسشنامه را گارنفسکی و همکاران (۲۰۰۴) با روش آلفای کرونباخ ۶۸٪ تا ۸۳٪ و با روش بازآزمایی به فاصله ۵ ماه ۴۱٪ تا ۵۹٪ برای عامل‌ها به دست آوردند. این پرسشنامه در فرهنگ ایرانی مورد هنجاریابی قرار گرفته است. در پژوهش بشارت و بزازیان (۱۳۹۳)، پایایی براساس روش‌های همسانی درونی (با دامنه آلفای کرونباخ ۷۸٪ تا ۹۳٪) و بازآزمایی (با دامنه همبستگی ۷۰٪ تا ۸۳٪) و روایی محتوایی (۷۳٪ تا ۸۷٪) گزارش شده است.

1. Cognitive Emotion Regulation Questionnaire
2. Spinhoven

یافته‌ها

تحلیل اطلاعات جمعیت‌شناختی داده‌ها نشان داد ۸۶ نفر (۴۱/۷ درصد) زیر ۲۵ سال، ۹۵ نفر (۴۶/۱۹ درصد) ۲۵-۳۵ سال و ۲۵ نفر (۱۲/۱۱ درصد) ۳۶-۴۵ ساله بودند. از میان آن‌ها ۱۵۴ نفر (۷۴/۸ درصد) زن و ۵۲ نفر (۲۵/۲ درصد) مرد، از نظر تأهل ۱۹۰ نفر (۹۲/۲ درصد) مجرد و ۱۶ نفر (۷/۸ درصد) متأهل بودند و از نظر سطح تحصیلات ۲ نفر (۱/۰ درصد) کاردانی، ۱۷۹ نفر (۸۶/۹ درصد) کارشناسی، ۲۴ نفر (۱۱/۶ درصد) کارشناسی ارشد و ۱ نفر (۰/۵ درصد) دکتری بودند.

جدول ۱. آمار توصیفی متغیرها

متغیر	شاخص	میانگین	SD	کمینه نمره	بیشینه نمره	چولگی	کشیدگی
ویژگی‌های شخصیتی	کل	۱۳۹/۱	۱۳/۷۵	۱۰۵/۰۰	۱۸۳/۰۰	۰/۰۲۶	۰/۱۹۶
	روان رنجوری	۲۶/۵۰	۷/۵۱	۹/۰۰	۴۵/۰۰	-۰/۰۶۵	-۰/۳۶۴
	برون‌گرایی	۲۵/۹۶	۶/۵۸	۹/۰۰	۴۳/۰۰	-۰/۱۲۳	-۰/۲۱۵
	گشودگی به تجربه	۲۸/۶۸	۵/۶۵	۱۶/۰۰	۴۲/۰۰	۰/۰۲۴	-۰/۳۹۸
	توافق‌پذیری	۲۷/۵۶	۴/۹۲	۱۳/۰۰	۴۳/۰۰	-۰/۱۸۱	۰/۰۰۷
	وجدان‌گرایی	۳۰/۴۲	۶/۶۴	۷/۰۰	۴۷/۰۰	-۰/۲۹۳	۰/۴۵۹
گرایش به اعتیاد	کل	۳۲/۸۶	۱۳/۱۹	۵/۰۰	۸۸/۰۰	۰/۷۰	۰/۶۹
تنظیم هیجان	کل	۵۴/۵۱	۸/۰۲	۳۰/۰۰	۷۵/۰۰	-۰/۰۲۵	-۰/۲۰۱
	راهبردهای سازگارانه	۳۱/۵۰	۶/۵۰	۱۵/۰۰	۴۵/۰۰	-۰/۱۰۷	-۰/۶۷۴
	راهبردهای ناسازگارانه	۲۳/۰۱	۵/۳۴	۱۰/۰۰	۳۴/۰۰	۰/۰۷۹	-۰/۷۵۷

در جدول ۱ شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش و زیرمقیاس‌های مربوط به هرکدام ارائه شده است. میانگین و انحراف استاندارد نمره‌ی متغیرها به ترتیب برای

ویژگی‌های شخصیتی ۱۳۹/۱ درصد و ۱۳/۷۵ درصد، برای تنظیم هیجان ۵۴/۵ درصد و ۸/۰۲ درصد و برای گرایش به اعتیاد نیز ۳۸/۶ درصد و ۱۳/۱۹ درصد محاسبه شده است و سایر شاخص‌های آماری نیز مشاهده می‌شود. در ادامه به بررسی ارزیابی مدل و آزمون فرضیه‌ها پرداخته شد.

در این بخش ابتدا با استفاده از آزمون ضریب همبستگی پیرسون ارتباط بین متغیرهای پژوهش بررسی و سپس فرآیند تحلیل معادلات ساختاری انجام شد.

جدول ۲. بررسی همبستگی بین متغیرها

ردیف	متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱	گرایش به اعتیاد								
۲	روان رنجوری	۰/۴۱**							
۳	برون‌گرایی	-۰/۴۳**	-۰/۴۶**						
۴	گشودگی به تجربه	-۰/۱۱	۰/۰۲	۰/۱۵*					
۵	توافق‌پذیری	-۰/۳۲**	-۰/۲۴**	۰/۲۴**	۰/۲۰**				
۶	وجدان‌گرایی	-۰/۵۹**	-۰/۴۱**	۰/۳۵**	۰/۱	۰/۲۵**			
۷	راهبردهای سازگارانه	-۰/۱۹**	-۰/۴۳**	۰/۴۷**	۰/۰۲۱	۰/۱۵*	۰/۳۲**		
۸	راهبردهای ناسازگارانه	۰/۳۷**	۰/۵۹**	-۰/۲۴**	-۰/۰۶	-۰/۲۰**	-۰/۳۴**	۰/۱	

* معنی‌داری در سطح ۰/۰۵ - ** معنی‌داری در سطح ۰/۰۱

با توجه به نتایج جدول شماره ۲ بین متغیرهای پژوهش ارتباطات معناداری در سطوح ۰/۰۱ و ۰/۰۵ وجود داشت، اما با توجه به عدم رابطه بین گشودگی به تجربه با گرایش به اعتیاد، گشودگی به تجربه با راهبردهای سازگارانه و راهبردهای ناسازگارانه، گشودگی به تجربه وارد مدل ساختاری نشد.

در این پژوهش از مدل‌یابی معادلات ساختاری و روش حداقل مربعات جزئی (PLS) جهت آزمون فرضیه‌ها و برازندگی مدل استفاده شد. مدل‌سازی معادلات ساختاری به روش حداقل مربعات جزئی به حجم نمونه و نرمال بودن داده‌های جمع‌آوری شده

حساس نیست. برای ارزیابی مدل قبل از انجام تجزیه و تحلیل و استفاده از روش معادلات ساختاری، داده‌ها از نظر داده‌های گمشده و پرت، بین شاخص‌ها بررسی شدند و نتایج آزمون هم خطی^۱ (VIF^2) کمتر از مقدار ۵ بود که نشان از عدم هم خطی بین داده‌ها بود.

برای ارزیابی مدل اولیه محقق به روش حداقل مربعات جزئی ابتدا مدل اندازه‌گیری و سپس مدل ساختاری ارزیابی شد؛ جهت سنجش برازش مدل اندازه‌گیری از روایی همگرا^۳، روایی واگرا^۴ و پایایی ابزار که شامل حداقل آزمون آلفای کرونباخ، پایایی ترکیبی^۵ و بار عاملی بهره گرفته شد.

جدول ۳. آزمون فورنل و لاکر و شاخص‌های پایایی و روایی همگرا

گرایش به اعتیاد	راهبرد ناسازگارانه	راهبردهای سازگارانه	وجدان‌گرایی	توافق‌پذیری	برون‌گرایی	روان‌رنجوری	
						۰/۷۳۴	روان‌رنجوری
					۰/۷۲۹	-۰/۴۹۴	برون‌گرایی
				۰/۷۹۴	۰/۳۱۱	-۰/۱۷۷	توافق‌پذیری
			۰/۷۲۰	۰/۳۸۲	۰/۵۶۰	-۰/۴۰۱	وجدان‌گرایی
		۰/۷۲۴	۰/۴۶۴	۰/۲۰۳	۰/۵۸۵	-۰/۴۰۱	راهبردهای سازگارانه
	۰/۷۲۰	-۰/۱۹۳	-۰/۳۳۷	-۰/۱۱۰	-۰/۳۱۶	۰/۵۳۰	راهبرد ناسازگارانه
۰/۷۱۴	۰/۳۸۴	-۰/۴۹۳	-۰/۵۳۳	-۰/۳۲۹	-۰/۵۶۰	۰/۵۰۶	گرایش به اعتیاد
۰/۵۱۰	۰/۵۱۸	۰/۵۲۴	۰/۵۱۹	۰/۶۳۰	۰/۵۳۱	۰/۵۳۹	روایی همگرا ($AVE > 0/5$)
۰/۸۰	۰/۸۴	۰/۸۷	۰/۸۴	۰/۷۷	۰/۸۷	۰/۸۲	پایایی ترکیبی ($CR > 0/7$)
۰/۶۷	۰/۷۵	۰/۸۲	۰/۷۶	۰/۴۲	۰/۸۲	۰/۷۱	آلفای کرونباخ ($\alpha > 0/7$)

1. Collinearity
2. Variance Inflation Factor
3. Convergent Validity
4. Discriminant Validity
5. Composite Reliability

مطابق با یافته‌های جدول شماره ۳ می‌توان گفت که سازه‌های تنظیم هیجان و ویژگی‌های شخصیتی به جز آیتم توافق‌پذیری در این پژوهش از پایایی قابل قبولی برخوردار هستند. لازم به ذکر است که مطابق با شکل، گویه‌هایی از آیتم‌های روان‌رنجوری، وجدان‌گرایی، برون‌گرایی، توافق‌پذیری، راهبرد سازگاران و راهبرد ناسازگاران به دلیل عدم برخورداری از بار عاملی مناسب در جهت بهبودی ضرایب اعتبار و روایی حذف شدند. همچنین روایی همگرا که با استفاده از میانگین واریانس استخراجی (AVE^۱) بیان شده است نیز مطابق با جدول ۳ مورد تأیید است چرا که مقدار AVE برای همه متغیرها از مقدار ۰/۵۰ بالاتر است و شرط دوم $CR > AVE$ را برای تمامی متغیرهای پژوهش دارا است. جذر AVE تمامی متغیرها نیز که در خانه‌های موجود در قطر اصلی ماتریس قرار گرفته‌اند از مقدار همبستگی میان آن‌ها در خانه‌های زیرین قطر اصلی بیشتر است بنابراین روایی واگرای متغیرها نیز تأیید می‌شود.

پس از تأیید مناسب بودن وضعیت معیارهای مدل اندازه‌گیری در این قسمت مدل ساختاری مورد بررسی قرار گرفت. برای بررسی برازش مدل ساختاری سه معیار به کار می‌روند که عبارتند از: مقادیر R^2 و معیار Q^2 و در نهایت VIF و GOF. معیار اساسی برای بررسی برازش مدل ساختاری در یک پژوهش ضرایب R^2 مربوط به متغیرهای پنهان درون‌زای (وابسته) مدل است. R^2 معیاری است که نشان از تأثیر یک متغیر برون‌زا بر یک متغیر درون‌زا دارد. چن^۲ (۱۹۹۸) سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ به عنوان مقدار ملاک برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی R^2 معرفی می‌کند. مطابق با شکل، مقدار R^2 برای سازه‌های درون‌زای پژوهش، راهبردهای سازگاران، راهبردهای ناسازگاران و گرایش به اعتیاد به ترتیب برابر است با ۰/۳۸، ۰/۳۰ و ۰/۴۶ که با توجه به سه مقدار ملاک، مناسب بودن برازش مدل ساختاری را تأیید می‌سازد.

1. Average Variance Extracted
2. chin

عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی شده است. در نتیجه ۴۵۲٪ برای این معیار نشان از برازش کلی مناسب برای مدل پژوهش دارد. پس از بررسی برازش مدل‌های اندازه‌گیری و مدل ساختاری و داشتن برازش مناسب مدل‌ها، می‌توان آزمون فرضیه‌های پژوهش را انجام داد.

جدول شماره ۴. آزمون معناداری فرضیه‌های پژوهش

ضریب معناداری (P- Value)	ضریب معناداری (T-Value)	ضریب مسیر (β)	مسیر مستقیم
۰/۰۰۰	۴/۷۶۲	۰/۳۰۴	ویژگی شخصیتی روان‌رنجوری ← گرایش به اعتیاد
۰/۰۰۰	۴/۸۶۵	-۰/۳۲۲	ویژگی شخصیتی بیرون‌گرایی ← گرایش به اعتیاد
۰/۰۰۱	۳/۴۸۸	-۰/۲۳۷	ویژگی شخصیتی وجدان‌گرایی ← گرایش به اعتیاد
۰/۰۸۷	۱/۷۱۷	-۰/۱۰۷	ویژگی شخصیتی توافق‌پذیری ← گرایش به اعتیاد
۰/۰۸۱	۱/۷۴۸	-۰/۱۱۸	ویژگی شخصیتی روان‌رنجوری ← راهبردهای سازگاران
۰/۰۰۰	۷/۰۴۸	۰/۴۳۲	ویژگی شخصیتی بیرون‌گرایی ← راهبردهای سازگاران
۰/۰۰۹	۲/۶۲۵	۰/۱۸۳	ویژگی شخصیتی وجدان‌گرایی ← راهبردهای سازگاران
۰/۷۳۸	۰/۳۳۵	-۰/۰۲۳	ویژگی شخصیتی توافق‌پذیری ← راهبردهای سازگاران
۰/۰۰۰	۷/۱۸۷	۰/۴۷۰	ویژگی شخصیتی روان‌رنجوری ← راهبردهای ناسازگاران
۰/۹۴۰	۰/۰۷۶	-۰/۰۰۶	ویژگی شخصیتی بیرون‌گرایی ← راهبردهای ناسازگاران
۰/۰۶۳	۱/۸۶۱	-۰/۱۵۹	ویژگی شخصیتی وجدان‌گرایی ← راهبردهای ناسازگاران
۰/۶۱۱	۰/۵۰۸	۰/۰۳۵	ویژگی شخصیتی توافق‌پذیری ← راهبردهای ناسازگاران
۰/۰۵۶	۱/۹۱۶	۰/۱۲۳	راهبردهای سازگاران ← گرایش به اعتیاد
۰/۰۰۲	۳/۱۴۹	۰/۱۷۵	راهبردهای ناسازگاران ← گرایش به اعتیاد
مسیر غیرمستقیم			
۰/۰۰۲	۲/۶۸۱	۰/۰۹	ویژگی شخصیتی روان‌رنجوری ← راهبردهای ناسازگاران ← گرایش به اعتیاد

نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد که اثر مستقیم ویژگی شخصیتی روان رنجوری بر گرایش به اعتیاد و بر راهبردهای ناسازگارانه مثبت و معنی‌دار و اثر مستقیم ویژگی شخصیتی برون‌گرایی بر گرایش به اعتیاد منفی و معنی‌دار و بر راهبردهای سازگارانه مثبت و معنی‌دار است و نیز اثر مستقیم ویژگی شخصیتی وجدان‌گرایی بر گرایش به اعتیاد منفی و معنی‌دار و بر راهبردهای سازگارانه مثبت و معنی‌دار است و اثر مستقیم راهبردهای ناسازگارانه بر گرایش به اعتیاد مثبت و معنی‌دار است. همچنین اثر غیرمستقیم نیز نشان داد که ویژگی شخصیتی روان رنجوری با توجه به راهبردهای ناسازگارانه می‌تواند تبیین‌کننده گرایش به اعتیاد باشد. بنابراین، راهبردهای ناسازگارانه در رابطه بین ویژگی شخصیتی روان رنجوری با گرایش به اعتیاد دارای نقش واسطه‌ای جزئی است.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه ویژگی‌های شخصیتی و گرایش به اعتیاد به میانجی‌گری تنظیم هیجان در دانشجویان دانشگاه یزد در نیم‌سال اول تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ انجام شد. برای بررسی فرضیه‌های پژوهش مبنی بر این‌که پنج ویژگی شخصیتی چگونه می‌توانند راهبردهای تنظیم هیجان و گرایش به اعتیاد را پیش‌بینی نمایند؛ از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری بهره‌گرفته شد. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که ویژگی شخصیتی برون‌گرایی و وجدان‌گرایی با گرایش به اعتیاد رابطه منفی و معنادار و با ویژگی شخصیتی روان رنجوری رابطه مثبت و معناداری دارد. این نتایج با پژوهش مامی و همکاران (۱۳۹۲) و کورنور و نوردیک^۱ (۲۰۰۷) هم‌سو بود که نشان دادند افراد دارای سوء مصرف مواد در ویژگی روان رنجوری نمرات بالا و ویژگی‌های برون‌گرایی و وجدان‌گرایی نمرات پایین کسب کردند.

در تبیین فرضیه اول می‌توان گفت که افراد روان‌رنجور تمایل به تجربه عواطف منفی چون ترس و غم، دست‌پاچگی، عصبانیت، کم‌رویی، احساس گناه و نفرت را نشان می‌دهند لذا می‌تواند منجر به نشانه‌های اضطراب و افسردگی شوند، همچنین این افراد می‌توانند دارای باورهای غیر منطقی نیز باشند، در نتیجه در کنترل تکانه‌ها قدرت کمتری برخوردار باشند و در انطباق با دیگران و شرایط فشار روانی ضعیف‌تر عمل کنند (حق شناس، ۱۳۸۵). بنابراین برای فرار از عواطف منفی و عدم کنترل تکانه، گرایش افراد به اعتیاد بالاتر می‌رود، این یافته با یافته‌های دوبای^۱ و همکاران (۲۰۱۰)؛ فخرائی و همکاران (۱۳۹۲)؛ موسوی (۱۴۰۰) هم‌سو بود. در تبیین افراد برون‌گرا نیز دارای ویژگی‌هایی چون معاشرتی، حراف، دارای روابط صمیمی و پیوندهای اجتماعی محکم هستند، که همین عواطف و هیجانات مثبت موجب می‌شود تا در موقعیت‌های سخت و استرس‌زا، حمایت‌های اجتماعی بهتر و بیشتری نسبت به افراد منزوی دریافت کنند. در نتیجه گرایش به اعتیاد در آن‌ها کمتر است؛ این یافته با یافته‌های گامبور و واس^۲ (۲۰۰۸)؛ رستمی و اکبری (۱۳۹۴)؛ سولمون^۳ و همکاران (۲۰۱۰) هم‌خوانی دارد و با بخشی پوررودسری (۱۳۸۷) و فخرائی و همکاران (۱۳۹۲) هم‌خوانی ندارد. در صفت دیگر وجدان‌گرایی، افراد دارای ویژگی‌هایی چون خودنظم‌دهی، هشیاری در تصمیم‌گیری و بروز عملکرد مناسب به جای واکنش تکانشی و یا برحسب عادت هستند و می‌توانند در برابر تکانه‌های آسیب‌رسان یا بروز هیجانات نامناسب مقاومت کنند (ولراث^۴، ۲۰۰۱). در نتیجه قادر به کنترل تکانه‌های خود هستند و کمتر به مصرف مواد و گرایش به آن سوق پیدا می‌کنند. همچنین این اشخاص اکثراً تمایل دارند از اعمالی که باعث مخاطره سلامت‌شان می‌شود اجتناب و در کارهایی با پیامدهای رفتاری مناسب شرکت کنند

1. Dubey & et al
2. Gambor & Vas
3. Solomon
4. Vollrath

رابرتز^۱ و همکاران، ۲۰۰۵). که با یافته‌های رضائی و همکاران (۱۳۹۳)؛ هلی^۲ و همکاران (۲۰۰۰) و اکبری و ابراهیمی مقدم (۱۳۹۸) هم‌سو و با یافته‌ی بزنا و همکاران (۱۳۹۵) ناهم‌سو بود.

دیگر یافته این بخش حاکی از معنادار بودن اثر مستقیم ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی و وجدان‌گرایی با راهبردهای سازگاران و روان‌رنجوری با راهبرد ناسازگاران تنظیم هیجان است. این یافته با یافته‌های پوکنت^۳ و همکاران (۲۰۱۷)، خلعتبری و همکاران (۱۳۹۸) و دادفریبا و همکاران (۱۴۰۲) هم‌سو است. که نشان دادند افراد روان‌رنجورخویی در برخورد با تجربه منفی بیشتر از راهبردهای ناسازگاران و افراد برون‌گرا و وجدان‌گرا از راهبرد سازگاران استفاده می‌کنند. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت افراد با ویژگی روان‌رنجوری به خاطر آسیب‌پذیری، اضطراب و افسردگی به احتمال زیاد در برخورد با مشکلات به عنوان یک رویداد منفی به دنبال فاجعه‌نمایی، نشخوار فکری و سرزنش کردن هستند و کمتر راهبردهای سازگاران را به کار بگیرند و در مقابل وجدان‌گراها به جای تمرکز بر مشکلات و یا استفاده از راهبردهای ناسازگاران، بر روی اهداف بلند مدت خود سرمایه‌گذاری می‌کنند و راهبردهای مثبتی چون پذیرش و کم‌اهمیت قرار دادن آن رویداد را به کار می‌گیرند. همچنین افراد برون‌گرا نیز به دلیل داشتن عواطف مثبت به دنبال ایجاد آرامش در اطرافیان خود هستند و از یک ذهنیت خوش‌بینانه برای به‌کارگیری موثر راهبردهای تنظیم هیجان برای مقابله با مشکلات استفاده می‌کنند (یو^۴ و همکاران، ۲۰۱۷).

نتایج دیگر نشان می‌دهد که راهبردهای ناسازگاران بر روی گرایش به اعتیاد اثر مستقیم دارد. این نتیجه با پژوهش‌های سپهری و کیانی (۱۳۹۹)؛ قاسمی و همکاران

-
1. Roberts & et al
 2. Hoyle & et al
 3. Pocnet & et al
 4. You

(۱۳۹۸)؛ شریفی و همکاران (۱۳۹۷)؛ پارکر^۱ و همکاران (۲۰۰۸) و زلومک و هان^۲ (۲۰۱۰) هم سو است. این محققان نشان دادند که بین راهبردهای منفی تنظیم هیجان و گرایش به اعتیاد رابطه معناداری وجود دارد. در تبیین نتایج به دست آمده می‌توان گفت که طبق نظریه ماروین زاگرمن^۳ هیجان خواهی در گرایش افراد به رفتارهای پرخطر موثر است. بر این اساس افرادی که تنظیم هیجان بالایی دارند، زمانی که در موقعیت‌های پرخطر قرار می‌گیرند از راهبردهای مقابله‌ای مناسب استفاده می‌کنند، لذا فشارهای ناخواسته دیگران را درک و بهتر هیجان‌های خود را مهار می‌کنند. در نتیجه مقاومت بیشتری به گرایش به سمت مواد از خود نشان می‌دهند. در مقابل افرادی که تنظیم هیجان پایینی دارند و یا از راهبردهای مقابله‌ای نامناسب با هیجان‌ات منفی خود استفاده می‌کنند، عموماً به سمت مصرف مواد کشیده می‌شوند (ترینیداد و جانسون^۴، ۲۰۰۲).

نتایج یافته‌های دیگر حاصل از پژوهش نشان داد که راهبردهای ناسازگارانه در رابطه بین ویژگی شخصیتی روان رنجوری و گرایش به اعتیاد نقش میانجی دارد. در تبیین این نتایج، افراد غالباً از راهبردهایی استفاده می‌کنند که با صفات شخصیتی آن‌ها متناسب باشد. در واقع افراد با شخصیت‌های سالم در تنظیم مؤثر هیجانی، ممکن است دارای مهارت‌های بیشتری باشند، درحالی که افراد با شخصیت‌های ناسالم ممکن است در تنظیم مؤثر هیجانی ضعیف عمل کنند. برخی ویژگی‌های شخصیتی مثل روان رنجوری باعث می‌شود افراد در برخورد با تجربه منفی، هیجان‌ات منفی شدیدتری را تجربه کرده و بیشتر از راهبردهای ناسازگارانه استفاده می‌کنند. استفاده از راهبردهای ناسازگارانه چون فاجعه‌آمیزپنداری و سرزنش خود این افراد را در برابر مشکلات هیجانی آسیب‌پذیرتر می‌کند (قبادی‌زاده و همکاران، ۱۳۹۷). در نتیجه این افراد به دلیل ناتوانی در کنترل

1. Parker & et al
2. Zlomke & Hahn
3. Marvin Zuckerman
4. Trinidad & Johnson

عواطف منفی، تمایل زیادی به رفتارهای اعتیادآور دارند (آلدو و همکاران، ۲۰۱۰). در واقع این افراد گرایش به مواد را راهی برای فراموشی مشکلات و تحمل پذیر کردن هیجانات منفی خود می‌دانند و در نتیجه بیشتر به سمت مواد گرایش پیدا می‌کنند (زرا نژاد و همکاران، ۲۰۱۴).

از آن جایی که پژوهش حاضر از نوع همبستگی است و در چنین پژوهش‌هایی امکان کنترل تمامی متغیرهای مداخله‌گر چون طبقه اجتماعی - اقتصادی وجود ندارد، باید در تعمیم نتایج جانب احتیاط را رعایت کرد. لذا پیشنهاد می‌گردد در پژوهش‌های آتی، جمع‌آوری داده‌ها به صورت حضوری (غیرمجازی) انجام شود تا علاوه بر افزایش دقت پاسخگویان، نظارت پژوهشگر نیز بر فرآیند تکمیل پرسشنامه‌ها و تعامل با شرکت‌کنندگان در جهت ترغیب آن‌ها به پاسخگویی دقیق‌تر و ارائه رهنمودهایی لازم بیشتر شود. از آن جایی که جمع‌آوری داده‌ها به روش اینترنتی انجام شد، به کارگیری روش‌های تصادفی در انتخاب نمونه با محدودیت مواجه بود. پژوهش حاضر بر روی دانشجویان دانشگاه یزد انجام شد که امکان تعمیم نتایج به دیگر مناطق جغرافیایی را دشوار می‌سازد. پیشنهاد می‌گردد جهت افزایش پایایی و اعتبار نمونه‌ها در تحقیقات بعد از روش‌های نمونه‌گیری تصادفی استفاده گردد، نتایج پژوهش حاضر نشان داد که تنظیم هیجان و ویژگی شخصیتی روان‌رنجوری بر گرایش به اعتیاد موثر است، لذا پیشنهاد می‌گردد با شناسایی دانشجویان در معرض خطر و ارائه خدمات مشاوره‌ای و مداخله‌گرانه و ایجاد بستری مناسب برای پیش‌گیری از گرایش آن‌ها به رفتارهای پرخطر و نیز با آموزش مهارت‌های تنظیم هیجان جهت کاهش راهبردهای ناسازگارانه از طرف مراکز سلامت روان شهرداری و یا مرکز مشاوره دانشگاه که می‌تواند در پیش‌گیری از اعتیاد کمک‌کننده باشد اقدام شود.

ملاحظات اخلاقی پژوهش: تمامی شرکت‌کنندگان برای شرکت در پژوهش رضایت خود

را اعلام نمودند و اطمینان لازم در مورد محرمانگی اطلاعات به آن‌ها داده شده است. **سهم نویسندگان:** نویسنده مسئول مدیریت مراحل پژوهش (از ایده تا اجرا و نگارش) بر عهده داشته است. نویسنده دوم تحلیل یافته‌ها و نگارش مقاله را بر عهده داشته است. نویسنده سوم جمع‌آوری داده و پیشینه پژوهش را انجام داده است. نویسنده آخر در مراحل جمع‌آوری داده همکاری داشته است.

حمایت مالی: نویسندگان از حمایت مالی - معنوی موسسه یا سازمان خاصی استفاده نکرده‌اند.

تعارض منافع: هیچ‌گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است.

تشکر و قدردانی: از تمامی دانشجویان دانشگاه یزد که در جهت شرکت در اجرای پژوهش همکاری نمودند تشکر و قدردانی می‌گردد.

منابع

اکبری مریم، ابراهیمی مقدم حسین. (۱۳۹۸). مدل یابی ساختاری گرایش به سوء مصرف مواد بر اساس ویژگی‌های شخصیتی با میانجی‌گری عزت نفس. فصلنامه علمی اعتیادپژوهی، ۱۳(۵۱): ۲۰۳-۲۱۸.

<http://etiadpajohi.ir/article-1-1818-fa.html>

امان الهی، عباس، اصلانی، خالد، مضری ابراهیمی، ناصر، و درخور، فاطمه. (۱۳۹۲). بررسی رابطه عملکرد خانواده و ویژگی‌های شخصیتی با آمادگی اعتیاد. مشاوره کاربردی، ۳(۱)، ۶۳-۷۶.

<https://sid.ir/paper/218212/fa>

بخشی پوررودسری، عباس، محمودعلیلو، مجید، و ایرانی، سیدسجاد. (۱۳۸۷). مقایسه ویژگی‌ها و اختلال‌های شخصیت و راهبردهای مقابله‌ای معتادان خودمعرف و گروه بهنجار. مجله روانپزشکی و روان‌شناسی بالینی ایران (اندیشه و رفتار)، ۱۴(۳)، ۲۸۹-۲۹۷.

<https://sid.ir/paper/16820/fa>

برنا، محمدرضا، حمید، نجمه، و حیاتی، داوود. (۱۳۹۵). نقش پیش‌بینی‌کنندگی ویژگی‌های شخصیت، راهبردهای شناختی تنظیم هیجان، سبک‌های دلبستگی و سیستم‌های مغزی-رفتاری در آمادگی فعال و غیرفعال به اعتیاد و تکانشگری. اعتیاد پژوهی، ۱۰(۳۷)، ۱۵۱-۱۷۴.

<https://sid.ir/paper/113857/fa>

بشارت، محمدعلی، و بزازیان، سعیده. (۱۳۹۳). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه تنظیم هیجان در نمونه‌ای از جامعه ایرانی. نشریه دانشکده پرستاری و مامایی، ۲۴(۸۴)، ۶۱-۷۰.

<https://sid.ir/paper/496015/fa>

پورعلی، ملیحه، یعقوبی، حسن، و یوسفی، رحیم. (۱۳۹۸). نقش صفات بنیادی شخصیت و تنظیم شناختی هیجان در پیش‌بینی آسیب‌پذیری نسبت به اعتیاد. مجله دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد، ۴۷۶-۴۸۴: (۴۱)۶۲. [10.22038/mjms.2019.15077](https://doi.org/10.22038/mjms.2019.15077)

چوبچیان لنگرودی، سیده هانیه، و زربخش، محمدرضا. (۱۳۹۷). رابطه‌ی میان سرسختی روان‌شناختی، سبک‌های مقابله‌ای و تنظیم هیجانی با گرایش به اعتیاد در دانش‌آموزان. خانواده و پژوهش، ۱۵(۳)، ۳۱-۴۹.

<https://sid.ir/paper/250412/fa>

حبیبی یوسف، کلانتر هرمزی آتوسا، فرحبخش کیومرث، سلیمی بجستانی حسین، عسگری محمد. (۱۴۰۱). شناسایی مؤلفه‌های گرایش به مصرف سیگار در جوانان از دیدگاه متخصصان؛ یک تحلیل کیفی. پژوهش‌های مشاوره، ۲۱(۸۱): ۳۹-۷۸.

<http://iran-counseling.ir/journal/article-1-1526-fa.html>

حق شناس، حسن. (۱۳۸۵). طرح پنج‌عاملی ویژگی‌های شخصیت: راهنمای تفسیر و هنجارهای آزمون‌های NEO PI-R و NEO OFFI شیراز: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز.

خلعتبری، جواد، همتی ثابت، وحید، طبیب زاده، فریناز، و همتی ثابت، اکبر. (۱۳۹۸). رابطه ویژگی‌های شخصیتی و بهزیستی روان‌شناختی در افراد مبتلا به سندرم روده تحریک‌پذیر: نقش واسطه‌ای تنظیم هیجان. مجله دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، ۲۷(۶)، ۱۶۱۲-۱۶۲۷.

<https://sid.ir/paper/372046/fa>

دادفرنیبا، شکوفه و سیفی کاشانی، فاطمه و مهدیه، عارفه و عزالدینی، مبینا. (۱۴۰۲). پیش‌بینی تنظیم هیجان بر اساس ابعاد ویژگی‌های شخصیتی و هوش معنوی، سومین دوره همایش ملی روان‌شناسی و سلامت از سازگاری تا بهزیستی، شیراز.

<https://civilica.com/doc/1869979>

رستمی چنگیز، اکبری مریم. (۱۳۹۴). ارتباط بین پنج‌عامل بزرگ شخصیت و تاب‌آوری با آمادگی به اعتیاد مواد مخدر در بین دانشجویان. مجله روان‌شناسی و روانپزشکی شناخت، ۲(۳): ۵۳-۶۶.

<https://sid.ir/paper/263405/fa>

رضائی، سجاد، جهانگیرپور، مهسا، موسوی، سیدولی‌اله، و موسوی، سیدحشمت‌اله. (۱۳۹۳). نقش میانجی ویژگی شخصیتی وظیفه‌شناسی در رابطه بین گرایش به اعتیاد و عملکرد تحصیلی. اعتیاد پژوهی، ۸(۳۰)، ۶۸-۵۳.

<https://sid.ir/paper/113650/fa>

زرگر، یداله. (۱۳۸۵). ساخت و اعتباریابی مقیاس ایرانی آمادگی به اعتیاد. دومین همایش انجمن روان‌شناسی ایران.

زرگر، یداله، نجاریان، بهمن، و نعمی، عبدالزهرا. (۱۳۸۷). بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی (هیجان‌خواهی، ابراز وجود، سرسختی روان‌شناختی)، نگرش مذهبی و رضایت زناشویی با آمادگی اعتیاد به مواد مخدر در کارکنان یک شرکت صنعتی در اهواز. مجله علوم تربیتی و روان‌شناسی، ۱۵(۱)، ۹۹-۱۲۰.

<https://sid.ir/paper/8783/fa>

سپهری، مینا و کیانی، قمر. (۱۳۹۹). رابطه تنظیم شناختی هیجان و گرایش به اعتیاد: نقش میانجی احساس تنهایی اجتماعی عاطفی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه، فصلنامه علمی اعتیادپژوهی، ۱۴(۵۶)، ۳۳۸-۳۱۳.

<https://sid.ir/paper/966489/fa>

شریفی، غنچه، عبدالرحیمی نوشاد، لیلا، سبزی، الناز، مرادی، کبری، و شیخ حسنی، نفیسه. (۱۳۹۷). مقایسه ویژگی‌های شخصیتی و راهبردهای تنظیم شناختی هیجان در زنان دارای اعتیاد به مواد محرک. اعتیاد پژوهی، ۱۲(۵۰)، ۱۱۹-۱۳۶.

<https://sid.ir/paper/113956/fa>

فخرایی نفیسه، خانجانی زینب، بدری رحیم. (۱۳۹۲). بررسی ویژگی‌های شخصیتی در افراد معتاد و عادی با توجه به جنسیت. مجله توانبخشی. ۱۴(۱): ۸-۱۶.

<http://rehabilitationj.uswr.ac.ir/article-1-607-fa.html>

فیست، گ؛ فیست، ح و رابرتس، ت. آ. (۱۴۰۰). نظریه‌های شخصیت. ترجمه: یحیی سید محمدی، تهران: انتشارات روان.

قاسمی، نظام الدین، جاویدمهر، زهره، مهراورن، رقیه، و حسنی، جعفر. (۱۳۹۸). مقایسه ویژگی‌های شخصیتی و مؤلفه‌های شناختی تنظیم هیجان در زنان مجرم و زنان عادی. انتظام اجتماعی، ۱۱(۲)، ۱۱۵-۱۳۴.

<https://sid.ir/paper/187325/fa>

قبادی زاده، شبروز، یوسفی، ناصر، و قادری، فرزاد. (۱۳۹۷). نقش طرحواره‌های ناسازگار اولیه، سبک‌های مقابله‌ای و نظم‌جویی شناختی هیجان در پیش‌بینی گرایش به اعتیاد دانش‌آموزان. روان‌شناسی مدرسه، ۷(۴)، ۱۱۸-۱۳۹.

<https://sid.ir/paper/216771/fa>

مامی شهرام، احدی حسن، نادری فرح، عنایتی میرصلاح الدین، مظاهری محمد مهدی. (۱۳۹۲). پیش‌بینی مدل گرایش به اعتیاد مبتنی بر عوامل شخصیتی (NEO) بواسطه متغیر میانجی سلامت روان. مجله دانشگاه

علوم پزشکی ایلام. ۲۱(۶): ۲۴۸-۲۵۶.

<http://sjimu.medilam.ac.ir/article-1-690-fa.html>

موسوی، فرانک. (۱۴۰۰). گرایش به اعتیاد بر اساس تحریف‌های شناختی، ویژگی‌های شخصیتی با فرسودگی تحصیلی در دانشجویان، فصلنامه روان‌شناسی سلامت و رفتار اجتماعی، ۱۱(۱)، ۶۱-۵۵.

<https://sanad.iau.ir/Journal/hpsbjournal/Article/1074115>

Aldao, A., & Nolen-Hoeksema, S. (2010). Specificity of cognitive emotion regulation strategies: a transdiagnostic examination. *Behaviour research and therapy*, 48(10), 974-983. <https://doi.org/10.1016/j.brat.2010.06.002>

Barclay, D., Higgins, C., & Thompson, R. (1995). The partial least squares (PLS) approach to causal modeling: Personal computer adoption and use as an illustration, *Technology Studies*, 2(2): 285-309.

- Baron, R. M., & Kenny, D. A. (1986). The moderator-mediator variable distinction in social psychological research: conceptual, strategic, and statistical considerations. *Journal of personality and social psychology*, 51(6), 1173–1182. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.51.6.1173>
- Brown, G. W., Andrews, B., Harris, T., Adler, Z., & Bridge, L. (1986). Social support, self-esteem and depression. *Psychological medicine*, 16(4), 813–831. <https://doi.org/10.1017/s0033291700011831>
- Caligiuri, P. M. (2000). The big five personality characteristics as predictors of expatriate's desire to terminate the assignment and supervisor-rated performance. *Personnel Psychology*, 53(1), 67-88. <https://doi.org/10.1111/j.1744-6570.2000.tb00194.x>
- Cheron, J., & Kerchove d'Exaerde, A. (2021). Drug addiction: from bench to bedside. *Translational psychiatry*, 11(1), 424. <https://doi.org/10.1038/s41398-021-01542-0>
- Chin, W. W. (1998). The partial least squares approach to structural equation modeling. In: G. A. Marcoulides (Ed.), *Modern Methods for Business Research*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Cohen, J. (1992). A power primer. *Psychological bulletin*, 112(1), 155.
- Colledge, F., Sattler, I., Schilling, H., Gerber, M., Pühse, U., & Walter, M. (2020). Mental disorders in individuals at risk for exercise addiction - A systematic review. *Addictive behaviors reports*, 12, 100314. <https://doi.org/10.1016/j.abrep.2020.100314>
- Dingle, G. A., Neves, D. D. C., Alhadad, S. S. J., & Hides, L. (2018). Individual and interpersonal emotion regulation among adults with substance use disorders and matched controls. *The British journal of clinical psychology*, 57(2), 186–202. <https://doi.org/10.1111/bjc.12168>
- Dubey, C., Arora, M., Gupta, S., & Kumar, B. (2010). Five factor correlates: A comparison of substance abusers and non-substance abusers. *Journal of the Indian Academy of Applied Psychology*, 36(1), 107-114
- Gambor A, Vas L. (2008). A nation- and gendered-based study about the relationship between the Big Five and motives for Internet use: A Hungarian and Israeli comparison. *Theory and Science*. 10(1).
- Garnefski N, Baan N, Kraaij V. (2006). Psychological distress and cognitive emotion regulation strategies among farmers who fell victim to the foot-and-mouth crisis. *Pers Individ Dif*, 38(6), 1317-1327. [10.1016/j.paid.2004.08.014](https://doi.org/10.1016/j.paid.2004.08.014)

- Garnefski, N., & Kraaij, V. (2006). Cognitive Emotion Regulation Questionnaire Development of a short 18-item version (CERQ-short). *Personality and Individual Differences*, 41, 1045-1053. [10.1016/j.paid.2004.08.014](https://doi.org/10.1016/j.paid.2004.08.014)
- Garnefski, N., Kraaij, V., & Spinhoven, P. (2001). Negative life events, cognitive emotion regulation and emotional problems. *Journal of Personality and Individual Differences*, 30(8), 1311-1327. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(00\)00113-6](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(00)00113-6)
- Gross, J. J. (1998). The emerging field of emotion regulation: An integrative review. *Review of General Psychology*, 2, 271–299. <https://doi.org/10.1037/1089-2680.2.3.271>
- Gross, J. J., & Thompson, R. A. (2007). Emotion Regulation: Conceptual Foundations. In J. J. Gross (Ed.), *Handbook of emotion regulation* (pp. 3-24). New York: Guilford Press.
- Hoyle, R. H., Fejfar, M. C., & Miller, J. D. (2000). Personality and sexual risk taking: a quantitative review. *Journal of personality*, 68(6), 1203–1231. <https://doi.org/10.1111/1467-6494.00132>
- Kaplan, H., Sudock, V. A. & Sudock, B. J. (2003). *Synopsis of psychiatry*. Baltimore: Williams & Wilkins.
- Kornor, H., & Nordvik, H. (2007). Five-factor model personality traits in opioid dependence. *BMC psychiatry*, 7, 37. <https://doi.org/10.1186/1471-244X-7-37>
- Liao, C., Gu, X., Wang, J., Li, K., Wang, X., Zhao, M., & Feng, Z. (2022). The Relation between Neuroticism and Non-Suicidal Self-Injury Behavior among College Students: Multiple Mediating Effects of Emotion Regulation and Depression. *International journal of environmental research and public health*, 19(5), 2885. <https://doi.org/10.3390/ijerph19052885>
- Lv, H., Tao, H., Wang, Y., Zhao, Z., Liu, G., Li, L., Yu, B., Gao, X., & Lin, P. (2020). Impact of type D personality on major adverse cardiac events in patients undergoing percutaneous coronary intervention: The mediating role of cognitive appraisal and coping style. *Journal of psychosomatic research*, 136, 110192. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychores.2020.110192>
- Mathews G, Gilliland K. (1999). The Personality theories of H.J.Eysenck and J.A.Gray: a comparative review. *Personality and Individual Differences*, 26: 583-626. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(98\)00158-5](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(98)00158-5)

- McVeigh, J., & Begley, E. (2016). Anabolic steroids in the UK: an increasing issue for public health. *Drugs: Education, Prevention and Policy*, 24(3), 278-285.
[10.1080/09687637.2016.1245713](https://doi.org/10.1080/09687637.2016.1245713)
- Miller, M., Kiverstein, J., & Rietveld, E. (2020). Embodying addiction: A predictive processing account. *Brain and cognition*, 138, 105495.
<https://doi.org/10.1016/j.bandc.2019.105495>
- Parker, J.D., Taylor, R.N., Eastabrook, J.M., Schell, S.L., & Wood, L.M. (2008). Problem gambling in adolescence: Relationships with internet misuse, gaming abuse and emotional intelligence. *Personality and Individual Differences*, 45, 180-174
[10.1016/j.paid.2008.03.018](https://doi.org/10.1016/j.paid.2008.03.018)
- Pelosi, A. J. (2020). Matters arising from Whitfield, J.B., Landers, J.G., Martin, N.G. & Boyle, G. J. (2020). Validity of the Grossarth-Maticek and Eysenck personality-stress model of disease: An empirical prospective cohort study. *Personality and Individual Differences*, 170(2).
[10.1016/j.paid.2020.110464](https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110464)
- Pocnet C, Dupuis M, Congard A, Jopp D.)2017). Personality and its links to quality of life: Mediating effects of emotion regulation and self-efficacy beliefs. *Motivation and Emotion*, 41(2):196-208.
<https://doi.org/10.1007/s11031-017-9603-0>
- Polimeni AM, Moore SM, Gruenert S. (2010). MMPI-2 profiles of clients with substance dependencies accessing a therapeutic community treatment facility. *E-Journal of Applied Psychology*, 6(1): 455-475. [10.7790/ejap.v6i1.165](https://doi.org/10.7790/ejap.v6i1.165)
- Roberts, B., Walton, K., & Bogg, T. (2005). Conscientiousness and Health across the Life Course. *Review of General Psychology*, 9(2), 156-168.
[10.1037/1089-2680.9.2.156](https://doi.org/10.1037/1089-2680.9.2.156)
- Solomon, T. M., Kiang, M. V., Halkitis, P. N., Moeller, R. W., & Pappas, M. K. (2010). Personality traits and mental health states of methamphetamine-dependent and methamphetamine non-using MSM. *Addictive behaviors*, 35(2), 161-163.
<https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2009.09.002>
- Trinidad, D.R., & Johnson, C.A. (2002). The association between emotional intelligence and early adolescent tobacco and alcohol use. *Personality and Individual Differences*, 32(1), 95-105
[https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(01\)00008-3](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(01)00008-3)

- Trinidad, D.R., Jahnsone, C.A. (2000). The association between emotional intelligence and early adolescent tobacco and alcohol use. *Personality and Individual Differences*, 32, 95- 105. [10.1016/S0191-8869\(01\)00008-3](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(01)00008-3)
- Vollrath M. (2001). Personality and stress. *Scandinavian journal of psychology*, 42(4), 335–347. <https://doi.org/10.1111/1467-9450.00245>
- West R, & Brown J (2013), Theory of addiction. *John Wiley & Sons*.
- Wetzels, M., Odekerken-Schröder, G., & Van Oppen, C. (2009). Using PLS path modeling for assessing hierarchical construct models: Guidelines and empirical illustration. *MIS quarterly*, 177-195. [10.2307/20650284](https://doi.org/10.2307/20650284)
- You, J., Wang, C., Rodriguez, L., Wang, X., & Lu, Q. (2018). Personality, coping strategies and emotional adjustment among Chinese cancer patients of different ages. *European journal of cancer care*, 27(1), 10.1111/ecc.12781. <https://doi.org/10.1111/ecc.12781>
- Zarra-Nezhad, M., Kiuru, N., Aunola, K., Zarra-Nezhad, M., Ahonen, T., Poikkeus, A. M., Lerkkanen, M. K., & Nurmi, J. E. (2014). Social withdrawal in children moderates the association between parenting styles and the children's own socioemotional development. *Journal of child psychology and psychiatry, and allied disciplines*, 55(11), 1260–1269. <https://doi.org/10.1111/jcpp.12251>
- Zlomke, K. R., & Hahn, K. S. (2010). cognitive emotion regulation strategies: Gender differences and associations to worry. *Personality and Individual Differences*, 48, 408-413. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.11.007>

